

УДК 37.091.12.011.3-051:811]:378.147

**FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE
COMPETENCE OF STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES BY
MEANS OF PROJECT TECHNOLOGY****ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ЗВО НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ПРОЕКТНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ****Sergieieva V. / Сергієва В. Є.**

ORCID: 0000-0001-6842-0253

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Romano-Germanic Philology**кандидат педагогічних наук, доцент,**доцент кафедри романо-германської філології**"Luhansk Taras Shevchenko National University", Poltava, Ukraine**ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, м. Полтава, Україна*

Анотація. Стаття присвячена вивченню однієї з актуальних проблем сучасної методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти – проблемі формування іноземної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей засобами проектної технології. На основі теоретичного аналізу наукових праць, пов'язаних з предметом дослідження, авторка розкриває особливості використання засобів проектної технології у процесі навчання іноземній мові студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти та доходить висновку про те, що вони є потужним інструментом у навчанні, який дає змогу інтегрувати вивчення англійської мови в різноманітні аспекти професійної та особистої діяльності студентів, роблячи навчання цікавішим, ефективнішим і кориснішим для їхньої майбутньої кар'єри.

Ключові слова: проектна технологія, іноземна комунікативна компетентність, студенти немовних спеціальностей, заклади вищої освіти, англійська мова.

Вступ

Останніми десятиліттями методика викладання іноземних мов як у світі в цілому, так і в Україні зокрема, перебуває у пошуку та розробці інноваційних форм та методів навчання іноземній мові студентів закладів вищої освіти. Однією з таких інновацій є проектна технологія навчання, яка є ефективним підходом, що активно використовується в сучасній педагогіці для підвищення рівня володіння мовою. Цей підхід ґрунтується на тому, що студенти виконують практичні завдання або розробляють проекти, спрямовані на вирішення реальних комунікативних завдань. Це дає змогу не тільки поглиблювати знання, а й розвивати навички критичного мислення, співпраці та самостійності. Основними принципами проектної технології навчання є наступні: а) орієнтація на студента (студенти беруть активну участь у виборі теми та способу виконання проекту), б) реальність і практичність (проекти мають бути пов'язані з реальними ситуаціями, що можуть виникнути в професійному або особистому житті), в) міждисциплінарність (проекти можуть містити елементи з різних галузей знань, що сприяє розвитку комплексних навичок), г) співробітництво та командна робота (багато проектів виконуються у групах, що сприяє розвитку комунікативних навичок студентів).

Водночас, головна мета навчання студентів немовних спеціальностей англійській мові у закладах вищої освіти в умовах глобалізації та міжнародної інтеграції України у світове співтовариство полягає у формуванні в них іншомовної комунікативної компетентності, адже у сучасних умовах володіння іноземною мовою стає необхідним не тільки для лінгвістів, а й для фахівців у різних професійних галузях. Іншомовна комунікативна компетентність поєднує в собі вміння ефективно спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також здатність розуміти культурні та соціальні контексти.

Враховуючи вище зазначене, одним з головних завдань викладача англійської мови закладу вищої освіти стає вивчення особливостей використання засобів проектної технології у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей та їх застосування у своїй практичній діяльності.

Основний текст

У наукових працях сучасних українських та зарубіжних дослідників [1; 6; 8] наголошується, що основні аспекти формування іншомовної комунікативної компетентності студентів включають в себе наступні:

1. Розвиток мовних навичок:

- а) лексико-граматичні навички: оволодіння необхідним словниковим запасом і граматичними структурами, що використовуються у професійній сфері;
- б) аудіювання та читання: розвиток навичок розуміння усного та письмового мовлення іноземною мовою;
- в) говоріння та письмо: вміння ясно і точно висловлювати свої думки в усній та письмовій формі.

2. Культурна обізнаність:

- а) розуміння культурних відмінностей: знання особливостей культур, пов'язаних із мовою, що вивчається, та вміння враховувати їх у процесі спілкування;
- б) інтеркультурна комунікація: здатність ефективно взаємодіяти з носіями інших культур, враховуючи їхні соціальні та культурні норми.

3. Професійна спрямованість навчання:

- а) специфічна лексика і терміни: вивчення професійної термінології та фразеології, пов'язаної з конкретною спеціальністю;
- б) ситуації професійного спілкування: моделювання та відпрацювання ситуацій, характерних для професійної діяльності, таких як переговори, презентації, ділове листування.

У той же час, безумовними перевагами проектної технології в навчанні студентів англійській мові є: розвиток мовних навичок (студенти активно використовують англійську мову на всіх етапах роботи над проектом), мотивація (робота над реальними завданнями підвищує інтерес до вивчення мови), самостійність і відповідальність (студенти вчаться брати на себе відповідальність за результат проекту, що сприяє розвитку самостійності) [2; 3; 4; 5; 7].

Етапи реалізації проектної технології є наступними:

1. Вибір теми та постановка завдань: студенти обирають цікаву для них тему проекту та визначають конкретні задачі, які потрібно вирішити.

2. Планування та розподіл ролей: якщо проект виконується в групі, студенти розподіляють ролі та обов'язки, складають план дій.

3. Виконання проекту: студенти працюють над вирішенням поставлених завдань, використовуючи англійську мову для спілкування, написання текстів, презентацій тощо.

4. Презентація результатів: результати проекту презентуються у формі презентації, звіту або іншого формату, де студенти демонструють свої знання та навички.

5. Оцінювання та рефлексія: викладач і студенти оцінюють проект, аналізують досягнення та проблеми, обговорюють, що можна покращити.

У своїй викладацькій діяльності ми активно використовуємо засоби проектної технології у процесі формування англомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. Отже, вважаємо доцільним продемонструвати особливості застосування цієї технології з власного досвіду.

Прикладом проектної технології для формування англомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей може бути розробка та проведення міжнародного віртуального бізнес-форуму.

Мета: Розвиток навичок ділового спілкування англійською мовою, а також покращення загального рівня володіння мовою, необхідного для участі в міжнародних бізнес-проектах.

Студенти обирали актуальну тему у сфері їхньої професійної підготовки, наприклад, «Сталий розвиток у промисловості» або «Інновації в інформаційних технологіях». Тема мала бути пов'язана з їхньою майбутньою професією та мати міжнародне значення.

Кожна група студентів вивчала матеріали з теми англійською мовою, включно зі статтями, доповідями та відеоматеріалами. Вони також готували презентації та доповіді для форуму.

Студенти розподіляли між собою ролі, такі як модератор, доповідач, учасник дискусії, та організовували роботу з підготовки до форуму. Це допомагало розвивати як командні навички, так і індивідуальну відповідальність.

Студенти організували віртуальний форум з використанням платформи для відеоконференцій (Zoom і MS Teams). Учасники представляли свої доповіді, проводили дискусії, ставили запитання, і все це відбувалося виключно англійською мовою.

Після завершення форуму студенти писали звіти англійською мовою, де аналізували свою роботу, розглядали труднощі, з якими вони зіштовхнулися, та пропонували способи їх подолання. Викладач оцінював не лише якість поданих доповідей та участі в дискусії, а й мовні аспекти – правильність використання лексики, граматики, а також рівень загального мовного володіння.

У результаті студенти отримали можливість використовувати англійську мову в реальних умовах професійного спілкування. Цей проект допоміг

студентам розвивати навички, необхідні для їхньої майбутньої професійної діяльності, такі як презентаційні навички, вміння вести переговори та працювати в команді. Проектна діяльність сприяла інтеграції знань студентів з їхньої основної спеціальності з вивченням англійської мови, що робило процес навчання більш цілеспрямованим і корисним.

Наведемо ще один приклад проектної технології, спрямованої на формування англомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей – створення та запуск міжнародного стартапу

Мета: Розвиток навичок ділової комунікації англійською мовою, а також набуття досвіду в підприємницькій діяльності та міжнародному співробітництві.

Студенти ділилися на команди, кожна з яких виступала в ролі групи засновників стартапу. Команди могли складатися зі студентів різних спеціальностей (наприклад, інженерія, маркетинг, фінанси), що давало змогу інтегрувати знання з різних галузей.

Команди генерували ідеї для стартапу, який мав бути потенційно цікавим на міжнародному ринку. Ідеї могли варіюватися від технологічних інновацій до соціальних проектів. Важливо було, щоб розробка ідеї та всі обговорення відбувалися англійською мовою.

Студенти проводили маркетингове дослідження цільового ринку, вивчаючи потенційних конкурентів, потреби клієнтів і можливі канали збуту. Усі дослідження та підготовка звітів виконувалися англійською мовою.

Команди розробляли повний бізнес-план свого стартапу, включно з описом продукту або послуги, маркетинговою стратегією, фінансовими прогнозами та плануванням ресурсів. Кожен розділ бізнес-плану писався англійською мовою.

Далі студенти готували презентацію для потенційних інвесторів, де описували ідею стартапу, бізнес-план і перспективи зростання. Презентація проводилася англійською мовою перед запрошеною аудиторією, яка складалася з викладачів, експертів і навіть реальних інвесторів.

Після презентації студенти відповідали на запитання аудиторії та отримували зворотний зв'язок. Цей етап дозволив їм практикувати навички імпровізації та ведення переговорів англійською мовою.

Після завершення презентацій команди проводили самооцінку своєї роботи, аналізували помилки та успіхи, а також отримували оцінку від викладачів. На цьому етапі студенти також писали звіт англійською мовою, де аналізували досвід участі в проекті.

Цей проект надав студентам практичний досвід створення бізнесу, що важливо для їхньої майбутньої кар'єри. Постійне використання англійської мови на всіх етапах проекту допомогло значно покращити рівень володіння мовою. Студенти навчилися чітко та переконливо представляти свої ідеї англійською мовою, що є важливою навичкою в міжнародному бізнес-середовищі. Проект сприяв об'єднанню знань з різних галузей, що робило процес навчання більш комплексним і корисним для студентів.

Ми наголошуємо, що усі проекти сприяли значному поліпшенню навичок спілкування англійською мовою у студентів. Вони навчилися ефективно

використовувати мову в контексті своєї професійної діяльності, чи то презентації, переговори або письмові звіти.

Проекти, особливо ті, які включали міжнародне співробітництво, сприяли розвитку у студентів навичок міжкультурного спілкування. Це дало їм змогу краще розуміти культурні відмінності та впевненіше взаємодіяти з колегами з інших країн.

У всіх проектах студенти застосовували свої професійні знання на практиці, що сприяло їх інтеграції з вивченням англійської мови. Проектна діяльність дала змогу студентам глибше усвідомити важливість своєї майбутньої професії та розвинути необхідні навички.

Студенти навчилися критично оцінювати інформацію, розробляти інноваційні рішення та творчо підходити до виконання завдань. Це посилило їхню здатність до розв'язання складних завдань в умовах реального життя.

У всіх проектах активно використовувалися сучасні інформаційні та мультимедійні технології, що підвищило рівень технологічної грамотності студентів та їхню готовність до роботи в цифровому середовищі.

Усі проекти виявилися високо мотивуючими для студентів, оскільки вони побачили реальні результати своєї роботи й отримали позитивний зворотний зв'язок. Це підвищило їхній інтерес до вивчення англійської мови та подальшого професійного розвитку.

Усі проекти виявилися високо мотивуючими для студентів, оскільки вони побачили реальні результати своєї роботи та отримали позитивний зворотний зв'язок. Це підвищило їхній інтерес до вивчення англійської мови та подальшого професійного розвитку.

Таким чином, проектна технологія в навчанні англійської мови студентів немовних спеціальностей є ефективним методом, який не лише сприяє покращенню мовної компетенції, а й розвиває професійні та міжкультурні навички, необхідні для успішної кар'єри в глобальному контексті. Усі проекти засвідчили, що інтеграція мовного навчання з реальними професійними завданнями робить процес освіти більш осмисленим, актуальним і мотивуючим для студентів. Це сприяє їхньому всебічному розвитку та підготовці до викликів сучасного світу.

Висновки

Використання сучасних освітніх технологій у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей у закладах вищої освіти передбачає, з одного боку, використання технологій, таких як віртуальні середовища, онлайн-курси та мобільні додатки, для підвищення ефективності навчання, а з іншого – виконання проектів іноземною мовою, пов'язаних із професійною галуззю студентів, що сприяє практичному застосуванню мовних навичок.

Переваги та завдання використання засобів проектної технології в цьому процесі пов'язані: а) з професійною мобільністю (володіння іноземною мовою підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці та відкриває можливості для міжнародної кар'єри); б) з підвищенням загального рівня освіти (іншомовна компетентність сприяє розширенню кругозору, розвитку

критичного мислення та здатності до самовдосконалення); в) з адаптацією до глобальних викликів (в умовах глобалізації вміння спілкуватися іноземною мовою стає важливим інструментом для розв'язання міжнародних завдань і співпраці).

Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей потребує комплексного підходу, що включає розвиток мовних навичок, культурної обізнаності, професійної спрямованості та використання сучасних технологій. Це дає змогу підготувати студентів до успішного професійного спілкування та до роботи у міжнародному середовищі.

Література:

1. Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е., та ін. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика* (С.Ю. Ніколаєва, ред.). Ленвіт.

2. Гончарова, В.Б., Аносова, Ю.П. (2013). Метод проектної діяльності на заняттях іноземної мови за професійним спрямуванням. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*, 3(4), 136-243.

3. Дроздова, В.В., Рогульська, О.О., Рудницька, К.В. (2021). Особливості використання проектних технологій у процесі дистанційного навчання іноземної мови в ЗВО. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 1(48), 127-133. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.127-132>.

4. Купрікова, С.В. (2013). Шляхи реалізації проектної методики при навчанні іноземної мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4(30), 223-230.

5. Олійник, І. (2012). Використання методу проектів на уроках англійської мови. *Профтехосвіта*, 10(46), 29-33.

6. Frison, D., Tino, C., Tyner, J. W., Fedeli, M. (2016). Work-related teaching and learning methods to foster generic skills in Higher Education. An Italian experience. *Tuning Journal for Higher Education*, 4(1), 145-167.

7. Jaleniauskiene, E. (2016). Revitalizing foreign language learning in higher education using a PBL curriculum. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 232, 265-275. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.10.014>.

8. Pilat, L.P., Svintorzhitskaya, I.A., Shevchenko, E.M., Solomintseva, O.V. (2013). Multimedia Applications in Teaching of Foreign Language. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 13(5), 612-615.

References:

1. Bihych, O.B., Borysko, N.F., Boreca, H.E., та ін. (2013). *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kultur: teoriya i praktyka* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice] (S. Yu. Nikolayeva, red.). Lenvit. [in Ukrainian].

2. Honcharova, V.B., Anosova, Yu.P. (2013). Metod proektnoyi diyalnosti na zanyattiyax inozemnoyi movy za profesijnym spryamuvannjam [The method of project activity in foreign language classes for professional purposes]. *Informacijni texnolohiyi v osviti, nauci ta vyrobnyctvi*, 3(4), 136-243. [in Ukrainian].

3. Drozdova, V.V., Rohulska, O.O., Rudnicka, K.V. (2021). Osoblyvosti vykorystannya

proektnyx tehnolohij u procesi dystancijnoho navchannya inozemnoyi movy v ZVO [Peculiarities of using project technologies in the process of distance learning of a foreign language in higher education institutions]. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Pedahohika. Social'na robota*, 1(48), 127-133. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.127-132>. [in Ukrainian].

4. Kuprikova, S.V. (2013). Shlyaxy realizaciyi proektnoyi metodyky pry navchanni inozemnoyi movy [Ways to implement the project methodology in teaching a foreign language]. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovacijni tehnolohiyi*, 4(30), 223-230. [in Ukrainian].

5. Olijnyk, I. (2012). Vykorystannya metodu proektiv na urokax anhlijskoyi movy [Using the project method in English classes]. *Proftexosvita*, 10(46), 29-33. [in Ukrainian].

6. Frison, D., Tino, C., Tyner, J. W., Fedeli, M. (2016). Work-related teaching and learning methods to foster generic skills in Higher Education. An Italian experience. *Tuning Journal for Higher Education*, 4(1), 145-167.

7. Jaleniauskiene, E. (2016). Revitalizing foreign language learning in higher education using a PBL curriculum. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 232, 265-275. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.10.014>.

8. Pilat, L.P., Svintorzhitskaya, I.A., Shevchenko, E.M., Solomintseva, O.V. (2013). Multimedia Applications in Teaching of Foreign Language. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 13(5), 612-615.

Abstract. *The article deals with the study of one of the topical issues of modern methods of teaching foreign languages in higher education institutions – the problem of forming foreign language communicative competence of students of non-linguistic specialties by means of project technology. Based on the theoretical analysis of scientific works related to the subject of the study, the author reveals the peculiarities of using project technology tools in the process of teaching foreign language to students of non-linguistic specialties in higher education institutions and comes to the conclusion that they are a powerful tool in teaching that allows integrating English language learning into various aspects of students' professional and personal activities, making the learning process more interesting, efficient and useful for their future careers.*

Keywords: *project technology, foreign language communicative competence, students of non-linguistic specialties, higher educational institutions, the English language.*

Стаття відправлена: 26.08.2024 р.

© Сергєєва В.Є.